

Türkiye Mimarlar Odası
Eyüp Muhcu
Konur Sokak 4
Yenişehir
06650 Ankara
Türkiye

Brüksel, 27 Haziran 2013
Sayı:167/13/2013

Sayın Başkan, Sevgili Eyüp Muhcu,

Şu sıralarda İstanbul Taksim Meydanında ve Türkiye’de cereyan eden müessif olaylara ilişkin 11 Haziran tarihli mektubunuz ve çeşitli İnsan Hakları örgütlerine yazarak sizi desteklememize yönelik talebiniz için teşekkür ederim.

Kişisel olarak, bir yurttaş olarak, temel özgürlüklerin kısıtlanması doğrultusunda endişe verici eğilimler gösteren gelişmeleri büyük bir üzüntü ile karşılıyorum ve çoğu kişi gibi tepkimi, kanımca Avrupa Parlamentosunun aşırı güç kullanımı konusundaki kararı üzerinde azımsanmayacak bir etkisi olan İrlanda Uluslararası Af Örgütü kanalıyla internet üzerinden dile getirmiş bulunuyorum.

Açıktır ki, mektubunuzda ve halkın tepkilerinde dile getirildiği gibi, kamusal mekânda “sosyo-kültürel” bir imar uygulaması olarak önerilen proje, hükümetin bir yatırımcı olarak ve inşaat ekipleriyle yürüteceği basit bir kentsel yenileme projesi değildir ve başarılı olabilmesi için projede yaşamsal payı ve çıkarları bulunan bu halk tarafından “sahiplenilmesi” gerekmektedir. Bu nasıl gerçekleştirilebilirdi? Düşünceme göre bunun tek yolu; gerçekten de bir kamusal tesis oluşturulacağı niyetinin açıkça belirtilmesi, bunun planlanması ve tasarımı için uzman çalışmalarının ortaya konulması, yapım için gerekli finansmanın nasıl sağlanacağına açıklanması ve kritik açıdan projenin halka yönelik özellikleri ve yararları hakkında halk arasında görüş geliştirilmesi yolları ile varılacak bir mutabakat olabilirdi. Halkın medyadaki haberlere yansıyan kızgınlığı dikkate alındığında, yukarıda belirtilenlerin hiçbirinin yapılmadığı ve belki daha da önemlisi yatırımın gerçekleştirilmesi için izlenen sürecin saydam olmadığı, ne pahasına olursa olsun hemen uygulanmak istenildiği ve sonunda tepkilerin Türkiye’deki sivil toplumu ve insan haklarını kapsayan bir yaygınlık kazandığı görülmektedir. Şiddetin tırmandırılması esef vericidir ve durdurulması gerekir.

Yaşanmakta olan trajik durum, geçen yıl bizim ACE olarak Türkiye’deki hükümet görevlilerine ilettiğimiz, mesleki uzmanlığın işlevi ve Odanız gibi kuruluşların kamu çıkarlarının ortak garantörleri olarak toplumdaki görevleri konusundaki görüşlerimizin yeniden dikkate alınmasını da gündeme getirmiştir. Mesleki açıdan, Taksim Meydanında uygulanmak istenen ve itirazlara neden olan planlar, yerel ihtiyaçlara uygun kentsel planların hazırlanmasında izlenecek yeterli süreçlerin gerekliliği, çevresel sorunlara gösterilecek duyarlılık, yapıli çevrede yaşam kalitesinden etkilenen bütün paydaşlar arasında ve toplum içinde katılımcı görüş alışverişinin sağlanması konularının önemini ortaya koymaktadır. Doğrusu uygulama, çoğu Avrupa ülkesinde farklılıklar göstermekte ve kentsel yenileme projelerine ilişkin görüşlerin geliştirilmesinde halkın katılımına olanak veren süreçlerin işlerlik kazanması giderek daha yaygınlaşmaktadır (Bakınız; bu tür katılımcı yaklaşımları teşvik eden “Sürdürülebilir Toplum İçin 2005 Bristol Mutabakat Belgesi”). Mektubunuzda özellikle üzerinde durduğunuz Taksim Meydanında uygulanmak istenen projede geçmişin görsel bir kopyasını oluşturma isteğini yansıtan “yeniden canlandırma” yaklaşımı, maalesef Avrupa’da hızlı ve çatışmalı sosyo-politik değişikliklerin yaşandığı ülkelerde de bazen tekrarlanan kınanacak bir yöneliştir. Bu, günümüz koşullarını dikkate alan bir biçim oluşturmaktansa geçmişte yapılanların geri kullanıma sokulması kolaycılığına kaçan bir tür cismani görsel güven arayışının yansımasıdır. Bunlar, her spesifik durumun kendi özelliklerine göre, uzun soluklu ve kapsamlı düşünceler geliştirilmesini gerektiren karmaşık süreçlerdir.

Taleplerinizi desteklemek için ACE ne yapabilir? Mimarlık meslek birlikleri ve odalardan oluşan bir federasyon olan ACE’nin misyonuna uygun olarak, sizin de bildiğiniz gibi, mimari ve çevresel sorunlara ilişkin yorumlarımızı, uzmanlığımızın en verimli olabileceği alanlarla sınırlandırmaktayız.

İcra Kurulu üyelerimize danışarak, eğer siz de bu görüşümüze katılırsanız, dile getirdiğiniz endişeleri kültürel mirasın korunmasında resmi görevleri bulunan ICOMOS ve UNESCO gibi örgütlere iletmeyi uygun görürüz. İstanbul’daki yeşil kuşağın önemli bir parçasını oluşturan bir alanı yok edecek planlar konusunda halkın yaygınlık kazanan endişelerine rağmen Türk Hükümetinin bugün yaşanan ve sürmekte olan uygulamalarını meslek topluluğumuzun nasıl eleştirdiğini, önerilen projenin kültürel açıdan getireceği olumsuzlukları, önerilen kentsel dönüşümden etkilenecek mağdurların yaşayacağı insani baskıları duyurabiliriz.

Sevgili Eyüp, Sayın Başkan;

Şu anda toplumunuzun zor bir dönemini yaşamakta olan sizin, meslektaşlarınızın ve aslında Türkiye halkının duygularını içtenlikle paylaşıyorum. Ümit ederim ki, son günlerde hükümetinizin gelişmeler konusunda referanduma gidilebileceği işaretlerini vermesi, en azından yurttaşlarla tutarlı bir diyalogu başlatacak doğru yönde bir gidişin ilk adımları olur.

Lütfen bizi bilgilendirmeye devam edin ve yukarıda sözü edilen kuruluşlara ve Türk hükümetinde uygun görülecek mercilere gönderilecek bir mektubun yararlı olup olmayacağına ilişkin görüşünüzü bildirin.

En içten saygılarımla,

Selma Harrington

ACE Avrupa Mimarlar Konseyi Başkanı

Selma Harrington

ACE President